

Roll No. ....

Total Pages : 03

MDQ/D-23

6606

SANSKRIT LITERATURE

Paper : XII/SKT-302-D

Group-D

Natyasahityam

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

नोट : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।

1. संक्षिप्तोत्तराणि लिखत – 4×4=16

- (क) मृच्छकटिकस्य प्रकरणस्य नाम विवेचयत ।
- (ख) शर्विलकस्य चरित्रं निरूपयत ।
- (ग) रत्नावली नाटिकायाः द्वितीयांकस्य सारं लिखत ।
- (घ) रत्नावली नाटिकायाः नान्दीपाठं वर्णयत ।

2. संस्कृतमाध्यमेन श्लोकद्वयस्य सप्रसंगं काव्यसौष्टवनिर्देशपूर्वकं व्याख्या कार्या – 2×8=16

- (क) किं त्वं कटीतटनिवेशितमुद्वहन्ति
तारा विचित्ररुचिरं रशनाकलापम् ।
वक्त्रेण निर्मथितचूर्णमनः शिलेन
प्रासाद्भुतं नगरं दैवतवत्प्रयासि ॥

(5-10/3) L-6606

P.T.O.

(ख) लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नभः ।

असत्पुरुषसेवेव दृष्टिर्विफलतां गता ॥

(ग) इयं हि निद्रा नयनावलम्बिनी ललाटदेशादुपसर्वतीव माम् ।

अदृश्यरूपा चपला जरेव या मनुष्यसत्त्वं परिभूय वर्धते ॥

3. धूता-वसन्तसेनयोः चरित्रस्य तुलनां कुरुत ।

16

अथवा

महाकविशूद्रकस्य नाट्यशैलीं विवेचयत ।

4. काव्यसौष्ठवनिर्देशपूर्वकं श्लोकद्वयस्य सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या – 2×8=16

(क) सम्प्राप्तं मकरध्वजेन मथनं त्वत्तो मदर्थे पुरा,

तद्युक्तं बहुमार्गगां मम पुरो निर्लज्ज वोढुं तव ।

तामेवानुनय स्वभावकुटिलां हे कृष्ण कण्ठग्रहम्,

मुञ्चेत्याह रूषा यमद्रितनया लक्ष्मीः पायात् स वः ॥

(ख) उद्यद्विद्रुम कान्तिभिः किसलयैस्ताभ्रां त्विषं बिभ्रतो

भृंगालीविरुतैः कलैरविशद व्याहारलीलाभृतः ।

धूर्णन्तो मलयानिलाहतिचलैः शाखासमूहैर्मुहु-

भान्ति प्राप्य मधुप्रसङ्गमधुना मत्ता इवामी द्रुमाः ॥

(ग) कण्ठे श्रीपुरुषोत्तमस्य समरे दृष्ट्वा मणिं शत्रुभि-

र्नष्टं मन्त्रबलाद् वसन्ति वसुधामूले भुजङ्गा हताः ।

पूर्वं लक्ष्मणवीरवानरभटाः ये मेघनादाहताः ।

पीत्वा तेऽपि महौषधेर्गुणनिधेर्गन्धं पुनर्जीविताः ॥

5. उदयनस्य चरित्रं चित्रयत ।

16

अथवा

श्रीहर्षस्य नाट्यशैलीं विवेचयत ।